

Per Hesse

Minnesutställning, Kramfors konsthall, till 16 aug.

Ett lågmäلت samtal i rummet

När Per Hesse gick på Konsthögskolan gjorde skulpturklassen en längre studieresa till italienska Carrara. Han gjorde inte som de andra, kastade sig över marmorn, började hugga för att prestera något. Istället ägnade han första tiden åt att bara gå runt; knackade, lyssnade och njöt av klangerna i de väldiga marmorblocken.

Med stor värme minns hans dåvarande kurskamrat, skulptören och vännen Maria Koolen Hellmin honom; kan berätta om både lugnet han utstrålade men även hettan och temperamentet som fanns där tätt under ytan. Det är Maria som inviger minnesutställningen över, den nu för tio år sedan bortgångne, Per Hesse på Kramfors konsthall.

Kuratorer för utställningen har varit konstnärerna Birgitta Nenzén och Karin Hesse. Karin, som var gift med honom, berättar om det dryga och känslomässigt tuffa jobbet att gå igenom allt det Per lämnat efter sig av skisser till flera stora utsmykningsuppdrag, skulpturer i olika stadier och utföranden, målningar, tuschteckningar och foton.

Men de har lyckats väl och konsthallsbesökaren möts av en ljus, skir minnesutställning med ett upphöjt, nästan andligt uttryck.

Mest handfast är nog den sexårige Pers målning "Lastbil", nummer ett i utställningsbladet, som föreställer en människa i bakvänd keps och med spade i full gång att tippa ett lass sand från en noggrant återgiven lastbil. Pers stora intresse för rörelse och teknik visade sig alltså redan i så unga år.

Handfast och väl genomtänkt är även den solfjäderformade parkentrén i Sickla udde, som Per ritade till Hammarby sjöstad. Den är numera ett välkänt och mycket omtyckt inslag där, som till vardags flitigt används av både skejtare och solbadare.

För egen del minns jag hur överraskad och tagen jag blev av Per Hesses bidrag "Fem nostalgiska prinsessor" till Box skulpturpark i Marieberg, när den skulle invigas. De sirliga prima ballerinnorna, som i sakta mak rörde sig runt, runt till en spröd melodislinga och även fick de höga parkträdens stora lövtak att röra sig i takt. Krocken mellan flickrum och skogsarbetarmiljö var omedelbar och väldigt spännande! Skulpturgruppen finns med på foto i utställningen och speldosans toner hör man som bakgrundsmusik i Kramfors konsthall.

Jag minns också hur Per Hesse under ett symposium om konst i landskapet, som landstinget Västernorrland arrangerade, berättade att han som skolpojke i Nordmaling jobbat inom timmerflotningen, hur fascinerad han alltsedan dess varit av olika trädådringar och vattnets ständiga rörelse.

Som nyinflyttade i Salsåker och häftigt förälskade i hela Nordingrå tog Per och Karin Hesse initiativ till konstprojektet "I samtal med ett landskap" 1995. Tretton skulptörer bjöds in att konstnärligt samverka och föra dialog med landskapet. Pers bidrag den

gången var även då en solfjäderformad övergång till naturen med vatten och trädkronor som ständigt växande och rörlig inramning.

Kanske som en anspelning eller fortsättning på det projektet öppnar i slutet av juni en sommarutställning på Villa Fraxinus i Hyndtjärn, Nordingrå, som fått det snarlika samlingsnamnet "Samtal med en trädgård". Karin Hesse och Birgitta Nenzén står för initiativet och deltar tillsammans med de sex inbjudna skulptörerna Annika Erixå, Vassil Simittchiev, Marie Holmgren, Brita Carlens, Jörgen Nilsson och Peter Svedberg.

Alldeles efter Konsthögskolan gjorde Per Hesse scenografin till dansföreställningen "Blond" på Kulturhuset i Stockholm. Eftersom rörelse och dansen var så självklar för honom fick han även uppdraget att göra scenografin till det då nystartade danskompaniet Norrdans föreställning "Standing Waves" 1997 av koreografen Jeanne Yasko och tonsättaren Fredrik Högberg.

I en presentation av sig själv i Volym berättar Per Hesse hur han lärde sig se rörelsen i formen genom att studera Gustave Rodins skulpturer på Glyptoteket i Köpenhamn. Han åkte ofta över dit, då han gick på konstskolan Forum i Malmö, och tyckte sig se hur varje form var som laddade av åska. På liknande sätt gillade han om hösten att se det slagna gräset på åkrarna, hur strukturerna hela tiden ändrades. I "Gräsvattenfall" blir de torra gräsfången indränkta i gips likt ett av tiden och handen fruset vattenfall.

Hur förhåller vi oss till rummet, frågade sig Per Hesse i verket "Lågmält samtal med en syrenkvist" och börjar där och då rota runt i dessa rumsliga men också existentiella frågor vi alla bär runt på. Med utgångspunkt i horisontlinjen och med några få väl valda ting fick han det omgivande rummet att anta en cirkulär form, som laddades med nya frågor.

När man går runt i minnesutställningen på Kramfors konsthall, känns det som att föra ett lågmält och viktigt samtal med konstnären Per Hesse. Det som gör att hans konst är så högst levande, trots att han varit död i tio år, är nog ändå att under den svala ytan anar man det avlägsna mullret av ett annalkande åskoväder, och, efter urladdningen, en klar och hög luft, lätt att andas i.

Text: Karin Lundqvist
Foto: Jonas Lundqvist
Volym 2015-06-23

(Ur utställningsinfo:) Per Hesse föddes i Nordmaling 1955 och bodde fram till sin död 2005 i Salsåker, Nordingrå med hustrun Karin (Karin är också konstnär) och deras två döttrar. Han utbildade sig bl. a på Konsthögskolan i Stockholm, skulpturlinjen. Per Hesse har haft stor betydelse för konstlivet i Västernorrland, som konstnär, utställare, debattör och som lärare på Sundsvalls konstskola. Pers djupa kunskaper om skulpturala uttryck och material gjorde honom tillsammans med stor öppenhet och humor till en uppskattad

lärare också på Konstfack i Stockholm och på Gerleborgsskolan. Per var inspirerad av den store skulpturala mästaren Rodin. Per Hesses skulpturer kännetecknas av ett minimalistiskt uttryck som har en klassisk grund. Rörelsen och dansen genomsyrade hans konst.

Per ställde ut på olika platser i Sverige, bl. a i Stockholm, Malmö, Kramfors, Katrineholm, Sundsvall. Han har även gjort scenografi till flera dansföreställningar, olika konstnärliga utsmyckningar som bl. a i Hammarby sjöstad, Sickla udde, Skogshögskolan SLU Umeå Universitet. Han har även tilldelas ett stort antal stipendier, det sista utdelades postumt i Nordmaling 2006. Han hann även göra ett undervisningsmaterial med titeln "Form och Rum – reflektioner och grundbegrepp".